

H. 32 cm.

Een koelvat met twee flessen van polychroom Delfts aardewerk uit het eerste kwart van de 18de eeuw

door M.-A. HEUKENSFELDT JANSEN

Een in het Rijksmuseum aanwezige groen glazen fles is in 1688 door de beroemde glasgraveur Willem Jacobsz van Heemskerk verfraaid met de inscriptie:

'Is 't leven bij den dis

Daer gene wijn en is'

Aan deze regels werden wij herinnerd bij het beschouwen van de prachtige wijnkoeler met flessen van polychroom Delfts aardewerk, daterende uit de tijd waarin de vervaardiging van dit wereldvermaarde nationale product zijn grootste bloei heeft beleefd. Het moet omstreeks het jaar 1710 zijn geweest dat kundige vaklieden deze fraaie stukken met grote zorgvuldigheid hebben gevormd, gebakken, geglazuurd en beschilderd. De wijnkoeler en de flessen behoren tot de aantrekkelijke groep van polychroom of veelkleurig Delfts aardewerk waarbij alle kleuren in het volle vuur d.w.z. bij hoge temperatuur zijn gebakken. In de plateelbakkerijen 'De Metale Pot', waarvan Lambertus van Eenhoorn van 1691 tot 1721 de eigenaar was en 'De Dobbelde Schenkan', waarover Louwijs Fictoor van 1689 tot 1714 het beheer voerde, zijn in deze techniek voortreffelijke resultaten bereikt. Onze wijnkoeler, die gemerkt is met het monogram dat als LVE (Lambertus van Eenhoorn) en als LF (Louwijs Fictoor) gelezen kan worden, is hiervan een overtuigend bewijs.

Het koelvat is ovaal van vorm. Onder de beide gedraaide handvatten is, in relief, een gebaard mannenmasker aangebracht. Rondom de wijnkoeler en op de voorzijden der flessen zijn naast elkaar een door slingers omlijste mand met bloemen en een soort lambrequin-motief geschilderd in heldere kleuren blauw, rood en groen. Een met linten omwonden bladkrans komt zowel op de boord van de wijnkoeler als op de schouders der flessen voor. Het schilderachtige decor op de platte achterzijden van de flessen dat ontleend is aan het Chinese z.g. 'famille-verte' porselein uit de regeringsperiode van keizer K'ang Hsi (1662-1722), vormt met de zojuist genoemde wat strenge ornamentale versieringen een verrassend contrast. Voor het weergeven van de viervoeter, die enige overeenkomst vertoont met een vos, is het kleuren-gamma met mangaanpaars uitgebreid.

Er is ons slechts één ander soortgelijk compleet Delfts stel, bestaande uit een wijnkoeler met flessen, bekend, doch dat is alleen in blauw gedecoreerd. In het museum Willet Holthuysen worden twee polychroom versierde flessen bewaard, die ongetwijfeld eens tot een dergelijk stel hebben behoord.